

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UNUTRAŠNJOJ TRGOVINI**

Sarajevo, april 2014.godine

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UNUTRAŠNJOJ TRGOVINI

Član 1.

U Zakonu o unutrašnjoj trgovini („Službene novine Federacije BiH,“ broj 40/10), u članu 3. iza stava 1) dodaje se novi stav 2) koji glasi:

„Trgovci su dužni da u tržišnoj utakmici postupaju pošteno u skladu sa kodeksima poslovnog morala i dobrih poslovnih običaja. Dužni su na odgovarajući način osigurati iste uslove za sve učesnike na unutrašnjem tržištu kojima se ne nanosi šteta drugim trgovcima, dobavljačima, krajnjim potrošačima, kao ni javnom interesu.“

Dosadašnji st. 2) i 3) postaju st. 3) i 4).

U stavu 4) iza riječi „iskazuje“ dodaje se riječ „samo“, a iza riječi „novčanica“ dodaju se riječi: „i u kovanicama“.

Član 2.

U članu 11. iza stava 2) dodaje se novi stav 3) koji glasi:

“Trgovac pravno lice može da otpočne obavljanje djelatnosti, da obavlja djelatnost i da mijenja uslove njenog obavljanja u skladu sa ovim zakonom kada se kod registarskog suda registruje za obavljanje trgovačke djelatnosti u skladu sa zakonom koji uređuje registraciju poslovnih subjekata, a trgovac fizičko lice kada od nadležnog organa dobije odobrenje za obavljanje trgovačke djelatnosti.“

Dosadašnji st. 3., 4., 5., 6. i 7. postaju st. 4., 5., 6., 7. i 8.

U stavu 8) iza riječi „promet“ dodaje se riječ „samo“, a iza riječi „novčanica“ dodaju se riječi: „i u kovanicama“.

Iza stava 8) dodaje se novi stav 9) koji glasi:

„ Za robu koja se prodaje u rasutom stanju po jediničnoj mjeri, zavisno od vrste robe (kilogram, litar i sl.), trgovac je dužan iznos računa zaokružiti u skladu sa propisom Centralne banke Bosne i Hercegovine“.

Član 3.

U članu 12. stav 1) mijenja se i glasi:

“Za obavljanje trgovine na veliko i trgovine na malo trgovac mora imati u vlasništvu, posjedu ili zakupu prodajni objekat ili drugo prodajno mjesto koje ispunjava uslove propisane ovim zakonom i drugim propisima.“

Član 4.

Član 13. mijenja se i glasi:

„Trgovci koji obavljaju djelatnost u trgovačkim objektima namijenjenim za trgovinu različitih robnih grupa prehrambenih i neprehrambenih proizvoda dužni su u tržišnoj utakmici postupati u skladu sa kodeksom dobrih poslovnih običaja i osigurati

iste uslove za sve učesnike na unutrašnjem tržištu kojima se ne nanosi šteta drugim trgovcima, proizvođačima-dobavljačima, krajnjim potrošačima, kao ni javnom interesu.

Pod osiguranjem istih uslova iz stava 1.ovog člana podrazumijevaju se pravo na:

- a) jednaku zastupljenost roba svim dobavljačima i njihovo pozicioniranje u trgovačkim objektima;
- b) ravnopravan i nediskriminatorski tretman dobavljača prilikom plasmana i pozicioniranja njihovih proizvoda na policama, utvrđivanja marži i načina plaćanja. Posebne ponude, promotivne aktivnosti,plaćanje pozicije i slično ne smiju biti obavezni uslovi prilikom zaključivanja kupoprodajnih ugovora."

Član 5.

U članu 14. u stavu 1) iza riječi „objekat“ riječi : „a za objekte iz člana 13. stav 1) ovog zakona i saglasnost Ministarstva“brišu se.

Član 6.

U članu 25. stav 2) mijenja se i glasi:

“Robu u prometu mora pratiti vjerodostojna dokumentacija iz koje se nedvosmisleno može utvrditi porijeklo i vlasništvo nad robom. Robu u prijevozu u prijevoznom sredstvu mora pratiti prijevoznica, faktura dobavljača ili otpremnica, otkupni blok sa podacima o isporučiocu i mjestu utovara, naziv primaoca i mjesto istovara, a za uvezenu robu pod carinskim nadzorom jedinstvena carinska isprava sa ino-fakturom. Na zahtjev inspektora vjerodostojna dokumentacija za robu u prijevoznom sredstvu mora se odmah predočiti, a ukoliko je utvrđen nedostatak najdalje u roku od 24 sata od momenta kada je nedostatak utvrđen.“

Stav 3) mijenja se i glasi:

„Trgovac na veliko dužan je u svakom skladištu, odnosno u poslovnom prostoru držati i ažurno voditi trgovačku knjigu na veliko u pisanoj ili elektronskoj formi, u skladu sa podzakonskim aktom iz stava 10) ovog člana“.

U stavu 4) u trećem redu iza riječi „malo“ dodaju se riječi: „u pisanoj ili elektronskoj formi, u skladu sa podzakonskim aktom iz stava 10) ovog člana,“.

U stavu 7) u četvrtom redu riječi: “trake registar kase koja“ zamjenjuju se riječima: “fiskalnog uređaja koji“,a na kraju teksta tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: “odnosno izvršenoj usluzi“.

Stav 8) mijenja se i glasi:

„Trgovac je dužan uz oznaku cijene robe za prodaju ili robe pripremljene za prodaju označiti redni broj iz trgovačke knjige na osnovu koje se istaknuta cijena može povezati sa prijernim listom, odnosno zapisnikom.Trgovac ne može prodavati robu za koju nema isprave o njenoj nabavci (otpremicu, dostavnicu, račun i sl.) i za koju nije sačinjena kalkulacija cijena i koja nije evidentirana u trgovačku knjigu.“

Član 7.

U članu 47. stav 1) mijenja se i glasi:

“Prodaja na daljinu je oblik trgovine robom na malo, kao i pružanje usluga potrošačima, koju trgovac organizuje upotrebom sredstava za komunikaciju između fizički udaljenih lica.“

U stavu 2) iza riječi „komunikaciju“ dodaju se riječi:“ u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini“, a druga rečenica briše se.

Stav 3) mijenja se i glasi:

“Obavljanje djelatnosti prodaje na daljinu-daljinsku trgovinu može da organizuje samo trgovac koji se registrovao za tu vrstu trgovine u skladu sa Klasifikacijom djelatnosti Bosne i Hercegovine i koji ispunjava minimalno tehničke uslove u pogledu poslovnih prostorija, uređaja i opreme propisane podzakonskim aktom.“

Član 8.

U članu 50. stav 1) mijenja se i glasi:

“ Pod nedopuštenim trgovanjem podrazumijevaju se radnje trgovca kojim se radi tržišnog nadmetanja povrjeđuju kodeksi poslovnog morala i dobrih poslovnih običaja i koje su usmjerene na nanošenje štete drugim trgovcima, dobavljačima, krajnjim potrošačima i povrjeđuje javni interes.“

Član 9.

U članu 51. iza tačke f) dodaje se nova tačka g) koja glasi:

„g) prodaja robe sa oznakom, podacima ili oblikom, kojim se opravdano stvara zabuna kod potrošača u pogledu porijekla, kvaliteta i drugih svojstava te robe;

Dosadašnje tač. g), h) i i) postaju tač. h), i) i j).

Iza tačke j) dodaju se nove tač. k), l), m), n) i o) koje glase:

„k) radnja trgovca kojom traži ili vrši naplatu od dobavljača za usluge koje se odnose direktno na aktivnost prodaje i nisu uključene u trošak nabavke roba;

l) radnja trgovca kojom traži ili vrši naplatu od dobavljača za usluge koje se odnose na troškove distributivne mreže u trgovini, plasmana i pozicioniranja proizvoda na policama, specijalne prodaje ili promotivne aktivnosti;

m) radnja trgovca kojom dovodi u neravnopravan i diskriminatorski tretman dobavljača proizvoda prilikom plasmana i pozicioniranja njegovih proizvoda na policama, utvrđivanja marži i načina plaćanja;

n) radnja trgovca kojom se zahtjeva od dobavljača da ne prodaje iste proizvode drugom trgovcu po istoj ili nižoj cijeni;

o) radnja trgovca kojom mijenja jednostrano ugovorene uvjete i bez opravdanog razloga vrši povrat zaprimljene robe dobavljaču iznad visine regulisane kupoprodajnim ugovorom.“

Iza stava 1) dodaje se novi stav 2) koji glasi:

„Dobavljač u smislu odredaba stava 1) tač. k), l), m), n) i o) ovog člana je pravno ili fizičko lice koje je ovlašteno da proizvodi i distribuira proizvode s ciljem da ih plasira i pozicionira u trgovačkom objektu.“

Član 10.

U članu 55.stav 2) mijenja se i glasi:

„ Inspekcijski nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona i na osnovu njega donesenih propisa vrši nadležna tržišna inspekcija u skladu sa ovlaštenjima utvrđenim ovim zakonom i drugim propisima“.

Član 11.

Član 56.mijenja se i glasi:

„1) Nadležni tržišni inspektor će trgovcu rješenjem zabraniti obavljanje trgovine ako prilikom nadzora utvrdi:

- a) da se djelatnost trgovine obavlja bez registracije ili bez odobrenja za obavljanje trgovačke djelatnosti izdatog od nadležnog organa,
 - b) da u poslovnom prostoru, odnosno drugom prodajnom mjestu nisu ispunjeni zakonom propisani minimalno tehnički i drugi uslovi za obavljanje te djelatnosti,
 - c) da je trgovac otpočeo raditi u prodajnom objektu, a da nadležnom organu prethodno nije podnio izjavu da prodajni objekat ispunjava propisane minimalno tehničke uslove.
- 2) Žalba protiv rješenja iz stava 1) ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.
- 3) Nakon što je rješenje o zabrani postalo izvršno,inspektor će pečaćenjem ili na drugi pogodan način zatvoriti prostorije u kojima se obavlja trgovina.
- 4) Tržišni inspektor može privremeno do okončanja prekršajnog postupka oduzeti robu licima iz stava 1) ovog člana.“

Član 12.

U članu 57. u stavu 1), u sedmom redu iza riječi „opremljenosti“ briše se zarez i dodaju riječi:“ i da je trgovac podnio netačnu pisanu izjavu da prodajni objekat ispunjava propisane minimalno tehničke uslove.“

Član 13.

Član 61. mijenja se i glasi:

“Ako trgovac ili fizičko lice-građanin postupa suprotno odredbama člana 25.stav 2) ovog zakona, tržišni inspektor će pokrenuti prekršajni postupak izdavanjem prekršajnog naloga ili podnošenjem zahtijeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom sudu i istim privremeno oduzeti robu zatečenu u prometu do okončanja prekršajnog postupka o čemu sačinjava zapisnik i izdaje potvrdu o privremeno oduzetoj robi.“

Član 14.

U članu 63. u stavu 2) broj "400,00" zamjenjuje se brojem "1.000,00".
U stavu 3) broj "500,00" zamjenjuje se brojem "1000,00".
U stavu 4) broj "300,00" zamjenjuje se brojem "1000,00".
U stavu 5) iza riječi: "stava 1)" dodaju se riječi: „tač. e), f), g) i h)“.

Član 15.

U članu 64. u stavu 1), tačka h) mijenja se i glasi:
"h) prodaje robu za koju nema isprave o njenoj nabavci, za koju nije sačinjena kalkulacija cijene i koja nije evidentirana u trgovačku knjigu (član 25. stav 8) ovog zakona.

U stavu 2) broj "300,00" zamjenjuje se brojem "500,00."

U stavu 3) broj „400,00“ zamjenjuje se brojem „500,00.“

Član 16.

U članu 65. stav 1) tačka d) tekst u zagradi se mijenja i glasi: „(član 11. stav 6) ovog zakona“.

Član 17.

U članu 67. stav 2) briše se.

Član 18.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

O B R A Z L O Ž E N J E

ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UNUTRAŠNJOJ TRGOVINI

I. Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona unutrašnjoj trgovini sadržan je u odredbi tačke c) Amandmana VIII na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojoj je u isključivoj nadležnosti Federacije, pored ostalog i utvrđivanje privredne politike.

II. Razlozi za donošenje zakona.

Po ocijeni Evropske Komisije odredbama člana 13. i 51. Zakona o unutrašnjoj trgovini (u daljem tekstu: Zakona), narušava se dosljedna primjena principa slobodne trgovine iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te je Europska komisija insistirala na otklanjanju protekcionističkih mjera u oblasti trgovine. Ovo ministarstvo je intenzivno i kontinuirano radilo na usaglašavanju Zakona sa danim stavovima EK, posebno članova 13. i 51. Zakona i u tom smislu usaglasilo tekst ovih članova u skladu sa pismenim stavom Evropske komisije. Ministarstvo je također pristupilo izradi Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama cjelokupnog teksta Zakona skladu sa dostavljenim sugestijama, mišljenjima i primjedbama nadležnih organa i privrednih subjekata

U cilju pojednostavljivanja vođenja trgovačkih evidencija i u sklopu reforme poslovanja privrednih subjekata i stepena razvoja informatike koja je dostupna širokom krugu korisnika omogućava se vođenje trgovačke knjige pored pisane i u elektronskoj formi, u skladu sa podzakonskim aktom koji donosi Federalni ministar trgovine.

Usaglašavanje čl. 13. i 51. Zakona je izvršeno u skladu sa preporukama Evropske komisije, odnosno sa komentarima Evropske komisije na Izmjene i dopune Zakona o unutrašnjoj trgovini. Komentari se odnose na članove 13. i 51. Zakona koji su izneseni na sastanku Privremenog pododbora za trgovinu, carine, poreze i regionalnu saradnju koji je održan u Banja Luci 26.februara 2013.godine.

III. Obrazloženje predloženih rješenja

Članom 1. Zakona u članu 3. osnovnog Zakona dodat je novi stav 2) kojim je jasno propisano da su trgovci dužni da u tržišnoj utakmici postupaju pošteno u skladu sa kodeksima poslovnog morala i dobrih poslovnih običaja i na odgovarajući način osigurati iste uslove svim učesnicima na unutrašnjem tržištu koji nisu usmjereni na nanošenje štete drugim trgovcima, dobavljačima, krajnjim potrošačima, kao i javnom interesu.

Članom 1. i 2. Zakona zadržano je rješenje da se na prava i obaveze trgovca prema potrošaču primjenjuju odredbe Zakona o zaštiti potrošača BiH, s tim da je u cilju zaštite prava potrošača, u čl.3. stav 4) i čl. 11. st. 8) i 9) osnovnog teksta Zakona propisano da se cijene robe koje se stavljaju u promet formiraju i iskazuju u domaćoj

valuti samo u apoenima novčanica i u kovanicama koje su u opticaju u Bosni i Hercegovini. Obzirom da u Bosni i Hercegovini ne postoje kovanice u apoenima manjim od 0,05 feninga, te da se roba koja se prodaje u rasutom stanju po jediničnoj mjeri, zavisno od vrste robe (kilogram, litar i sl.), ne može iskazati u postojećim apoenima to je bilo neophodno član 11. st. 8) i 9) pojasniti i definisati da je trgovac dužan iznos računa zaokružiti u skladu sa propisom Centralne banke BiH“.

Članom 3. u članu 12. osnovnog Zakona stav 1) je izmijenjen i usuglašen sa članom 16. stav 1) tačka e) Zakona, kojim ja propisana obaveza za trgovca da za obavljanje trgovine na veliko i trgovine na malo mora imati u vlasništvu, posjedu ili zakupu poslovni prostor koji ispunjava uslove propisane ovim zakonom i drugim propisima.

Članom 4. Zakona usaglašen je član 13. osnovnog teksta Zakona, koji glasi: „Trgovci koji obavljaju djelatnost u trgovačkim objektima namijenjenim za trgovinu različitih robnih grupa prehrambenih i neprehrambenih proizvoda dužni su u tržišnoj utakmici postupati u skladu sa kodeksom dobrih poslovnih običaja i osigurati iste uslove svim učesnicima na unutrašnjem tržištu koji nisu usmjereni na nanošenje štete drugim trgovcima, proizvođačima - dobavljačima, krajnjim potrošačima, kao i javnom interesu.

Pod osiguranjem istih uslova iz stava 1. ovog člana podrazumijevaju se pravo na:

- a) jednaku zastupljenost roba svim dobavljačima i njihovo pozicioniranje u trgovačkim objektima;
- b) ravnopravan i nediskriminatorski tretman dobavljača prilikom plasmana i pozicioniranja njihovih proizvoda na policama, utvrđivanja marži i načina plaćanja. Posebne ponude, promotivne aktivnosti, plaćanje pozicije i slično ne smiju biti obavezni uslovi prilikom zaključivanja kupoprodajnih ugovora."

Radi usaglašavanja predmetnog člana 13. osnovnog Zakona ,neophodno je bilo izvršiti izmjene i dopune i usaglašavanje i čl. 3., 14. i 67. stav 2) osnovnog teksta Zakona koji su u direktnoj vezi sa ovim članom.

Članom 6. Zakona, u članu 25. osnovnog Zakona precizirana je dokumentacija koja mora pratiti robu u prometu, omogućeno je vođenje trgovačke knjige pored pisane i u elektronskoj formi u skladu sa podzakonskim aktom, usklađen je stav 7) sa zakonom o fiskalizaciji u FBiH, a stav 8) je izmijenjen u usaglašen sa načinom i sadržajem vođenja evidencija u trgovini što je osnova za utvrđivanje porijekla i legalnosti robe koja je predmetom prodaje prilikom vršenja inspeksijskog nadzora.

Članom 7. Zakona, član 47. osnovnog teksta Zakona, kojim je propisana prodaja na daljinu kao oblik trgovine na malo, usaglašen je sa Zakonom o zaštiti potrošača u BiH, ovim zakonom i njegovim podzakonskim aktima.

Članom 8. i 9. Zakona, čl. 50. i 51. osnovnog Zakona, kojima se propisuju definicija nedopuštenog trgovanja, kao i radnje trgovca koje se smatraju

nedopuštenim trgovanjem, su dopunjeni, pojašnjeni i usaglašeni sa cjelokupnim tekstom Zakona.

U članu 10. Zakona , preformulisan je član 55. stav 2) osnovnog Zakona, u cilju jasnijeg definisanja nadležnosti tržišne inspekcije. Također su u članovima 56. i 57. osnovnog teksta Zakona proširena , precizirana i dana veća ovlaštenja nadležnoj tržišnoj inspekciji u provođenju inspekcijskog nadzora.

U čl. 14. i 15. Zakona, u članu 63. st. 2), 3) i 4) i članu 64. st. 2) i 3) osnovnog Zakona povećani su iznosi minimalne novčane kazne zabranjenih radnji iz stava 1) ovih članova u skladu sa važećim Zakonom o prekršajima Federacije BiH, sa ciljem preventivnog i represivnog djelovanja u suzbijanju istih.

IV – Aktivnosti Ministarstva u cilju donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini

Aktivnosti ovog ministarstva bile su usmjerene na zakonsku regulativu sa ciljem da se odredbama predmetnog Zakona zaštite domaći proizvođači prilikom plasiranja svojih proizvoda u trgovačkim objektima. Posebno ističemo da je predmetna problematika regulisana samo u Federacija BiH, u okviru ovog zakona kojim se uređuju pitanja stvaranja uslova za zaštititi proizvođača od nedopuštenih radnji trgovaca prilikom plasiranja proizvoda u trgovačkim objektima.

Vlada Federacije BiH je na 84. sjednici održanoj 23.10.2013. godine utvrdila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini i isti uputila Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine radi donošenja po hitnom postupku. Prijedlog zakona je uvršten na dnevni red 24. redovne sjednice Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH održane 12.11.2013. godine. Međutim Predstavnički dom prilikom odlučivanja, kao o prethodnom pitanju, nije usvojio prijedlog za donošenje Zakona po hitnom postupku i isti nije uvršten u dnevni red 24. redovne sjednice Predstavničkog doma.

Vlada FBiH je utvrdila Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini u koji je ugradila i predložene amandmane.

Na nastavku 26. sjednici Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH održane 26.02.2014. godine razmatran je i prihvaćen je Nacrt predmetnog zakona i ocjenjeno da može poslužiti kao osnov za izradi Prijedloga zakona, te zaključkom zadužen predlagatelj da provede stručnu i javnu raspravu o istom . Postupajući u skladu sa navedenim zaključkom, a u cilju sačinjavanja što kvalitetnijeg teksta Prijedloga zakona Federalno ministarstvo trgovine je navedeni tekst Nacrta zakona sa obrazloženjem objavio i na službenoj web stranici Ministarstva (www.fmt.gov.ba), čime su isti postali dostupni najširem krugu zainteresovanih lica, koja su nakon uvida u objavljene tekstove imala mogućnost da na adresu Ministarstva dostave sve eventualne primjedbe i sugestije.

Međutim, Dom naroda Parlamenta FBiH na 22.sjednici održanoj 20.03.2014.godine **nije prihvatio** Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini. Naime, od ukupno 58 delegata sjednici Doma naroda Parlamenta FBiH prisustvovala su 42 delegata, a od njih "za" je glasalo 29, 2 su bila "suzdržana" i 11 delegata je glasalo "protiv".

Ističemo da zbog značaja pitanja koja se regulišu ovim zakonom, posebno člana 13. i slijedom komentara na oba doma Parlamenta Federacije BiH koji su se uglavnom odnosili na zaštitu domaće proizvodnje, ocjenjeno da je za implementaciju ovog člana neophodno da Vlada posebnim propisom reguliše pitanja koja se odnose na rokove za izvršenje plaćanja proizvođačima od strane trgovaca.

U kontekstu navedenog ističemo da je Vlada Federacije BiH Zaključkom V. broj: 869/2012 od 30.05.2012. godine **prihvatila inicijativu** Federalnog ministarstva trgovine za pokretanjem aktivnosti normativnog uređivanja rokova ispunjenja novčanih obaveza između pravnih lica u Federaciji BiH. Vlada Federacije BiH je na 97. sjednici održanoj 22.01.2014.godine utvrdila Nacrt zakona o finansijskom poslovanju, sa rokovima izvršavanja novčanih obaveza i predstečajnoj nagodbi.

Zbog važnosti uređivanja ove oblasti, a posebno u kontekstu člana 13. Prednacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini, potrebno je ubrzati aktivnosti usvajanja istog u parlamentarnoj proceduri.

Cjenimo da će ovaj zakon inicirati promjene u platežnim navikama svih učesnika u izmirenju dužničkih obaveza, bilo poduzetnika (proizvođača, trgovaca, itd) ili ugovornih organa i predstavlja početak uvođenja finansijske discipline i rješavanje problema nelikvidnosti, odnosno restrukturiranja društava koja imaju ekonomski potencijal u cilju očuvanja održivih radnih mjesta i povećanja zaposlenosti.

V. Finansijska sredstva

Za provođenje Zakona nije potrebno osigurati posebna sredstva iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine.